

Tilsyn / Tilsynsrapporter / Trøndelag / 2019

TILSYNSRAPPORT

Rapport fra tilsyn med Nærøy kommunes arbeid med tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler 2019

Fylkesmannen i Trøndelag

21.10.2019

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Fylkesmannens konklusjon
6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med Nærøy kommune og besøkte i den forbindelse kommunen den 25. og 26. september 2019. Vi undersøkte om kommunen sørger for at tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Fylkesmannens konklusjon:

Nærøy kommune utfører ikke regelmessig tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og har ikke opprettet internkontroll for å sikre at krav fastsatt i folkehelseloven overholdes.

Dette er brudd på:

Folkehelseloven § 9 og § 30.

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Tilsynet var rettet mot kommunens arbeid med tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Tilsynet undersøkte om kommunen ivaretar sitt tilsynsansvar ved å sørge for :

- Klar fordeling av myndighet og oppgaver, nødvendig uavhengighet og
- Oversikt over godkjenningspliktige skoler og barnehager
- At risikoforhold i miljøet i den enkelte barnehage og skole følges opp og at kommunen fører regelmessig tilsyn med barnehager og skoler i kommunen
- At tilsyn systematisk følges opp der det er avdekket lovbrudd.

Fylkesmannen har også undersøkt om kommunen legger til rette for og følger opp at brukerinvolvering blir ivaretatt.

Fylkesmannens tilsyn innenfor miljørettet helsevern er etter folkehelseloven avgrenset til lovlighetskontroll av om kommunen oppfyller sine plikter som tilsynsmyndighet. Det innebærer at fylkesmannen etter folkehelseloven ikke kan føre tilsyn med om kommunen som eier oppfyller kravene til miljørettet helsevern.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunens arbeid med tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler etter folkehelseloven § 31. Et tilsyn er en kontroll av om lov- og forskriftsbestemmelser overholdes. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

Virkeområdet for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler fremgår av folkehelseloven § 8 første ledd:

«Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer.» Kommunens oppgaver som tilsynsmyndighet fremgår av folkehelseloven § 9:

«Kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen, jf § 8. Ansvar og oppgaver innen miljørettet helsevern som i denne lov er lagt til kommunen, kan i tillegg til å delegeres etter bestemmelsene i kommuneloven delegeres til et interkommunalt selskap.

Kommunens myndighet kan utøves av kommunelegen dersom dette på grunn av tidsnød er nødvendig for at kommunens oppgaver etter dette kapittel skal kunne utføres.»

Tilsynsansvaret som kommunen er pålagt i henhold til folkehelseloven § 9, innebærer at tilsynsvirksomheten skal baseres på en risikovurdering . Kommunen skal gjøre en prioritering med utgangspunkt i det som har størst betydning for å fremme barnehagebarns og elevers helse og forebygge sykdom og ska de.

Kommunens plikt til internkontroll fremgår av folkehelseloven § 30:

«Kommunen og fylkeskommunen skal føre internkontroll for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av loven her overholdes.

Kommunenes tilsyn med virksomhet og eiendom i henhold til § 9 skal dokumenteres særskilt, herunder uavhengighet og likebehandling i tilsynet.

Kommunen må gjennom ledelse, styring og organisering av virksomheten jobbe kontinuerlig for forbedring og iverksette systematiske tiltak i form av rutiner og prosedyrer, samt sørge for faktisk etterlevelse av disse. Kommunen skal prioritere områdene og aktivitetene som har størst risiko for svikt og størst helsemessig konsekvens.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan kommunens tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler fungerer.

Nærøy kommune har i overkant av 5 000 innbyggere . Det er 9 barnehager, 7 kommunale skoler, og 1 videregående skole i Nærøy kommune .

Kommunestyret har ikke delegert ansvaret for å føre tilsyn med barnehager og skoler i henhold til folkehelseloven § 9.

Kommunen utfører ikke regelmessig tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og

skoler.

Kommunen opprettet en arbeidsgruppe bestående av tre personer i 2015 for å foreta godkjenninger av barnehager og skoler i henhold til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 6.

Barnehagene og skolene ble gitt godkjenning i løpet av 2018, med forbehold om at avvik skulle lukkes. Den videregående skolen og en annen skole mangler fortsatt godkjenning. Arbeidsgruppen har ikke videreført arbeid med godkjenninger eller tilsyn etter 2018.

Siste godkjenninger av barnehager og skoler før dette arbeidet ble igangsatt var i 2007 - 2008. Det hadde skjedd mange endringer i barnehagene og skolene siden 2007 - 2008, fram til arbeidsgruppen begynte arbeidet med godkjenninger i 2015.

Kommuneoverlegen var i liten grad involvert i arbeidet med å godkjenne barnehagene og skolene. Det er heller ikke gitt noen delegasjon til kommuneoverlegen, jf. folkehelseloven § 9. Det er for øvrig heller ikke gitt noen klare instruksjoner til kommuneoverlegen knyttet til deltakelse i arbeid med tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

Kommunen fører ikke regelmessig tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Dette er brudd på folkehelseloven § 9, jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 25.

Godkjenninger av barnehager og skoler i perioden 2015-2018 var ikke systematisk tilsynsvirksomhet .

Kommunen har ikke opprettet internkontroll for å sikre at krav fastsatt i folkehelseloven overholdes . Dette er brudd på folkehelseloven § 30.

Systematisk tilsynsvirksomhet innebærer følgende:

- Et uavhengig og kompetent tilsynsorgan som utfører regelmessige tilsyn.
- ~~Tilsyn som baseres på~~ For å kunne basere tilsyn på risikovurderinger, må tilsynsorganet motta informasjon om den enkelte barnehage og skole. Dette kan for eksempel være informasjon fra ansatte, FAU, SU, klager, bekymringsmeldinger osv.

- Tilsynsorganet må ha oppdatert oversikt over godkjenningspliktige barnehager og skoler. Det må av denne oversikten fremgå godkjenningsstatus og tidspunkt for godkjenning.
- Tilsynsorganet må utarbeide en tilsynsplan der det fremgår hvilke barnehager og skoler det skal føres tilsyn med
 - tema for tilsyn i den enkelte barnehage og skole
 - risikovurderinger lagt til grunn for tilsynet
- Kommunen må følge med på at tilsynsorganet planlegger, gjennomfører og har oversikt over sine tilsynsoppgaver.

5. Fylkesmannens konklusjon

Nærøy kommune utfører ikke regelmessig tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og har ikke opprettet internkontroll for å sikre at krav fastsatt i folkehelseloven overholdes.

Dette er brudd på:

Folkehelseloven § 9 og § 30.

6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

I dette kapittelet redegjør vi for hva vi forventer virksomheten skal gjøre i prosessen med å rette påpekte lovbrudd. Vi ber Nærøy kommune om å gjøre en vurdering av hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre at kommunen har tilstrekkelig oversikt over arbeidet med miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og innen 12.12.2019 utarbeide og oversende en plan for arbeidet. Planen skal inneholde:

- Hvilke tiltak som skal gjennomføres.
- Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir iverksatt.
- Hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket som planlagt etter at de har fått virke en stund.
- Frister for iverksetting av tiltak og evaluering av om tiltakene virker som planlagt.

Med hilsen

Jan Vaage (e.f.)
avdelingsdirektør
Helse- og omsorgsavdelingen

Sigbjørn Holst
revisjonsleder
Helse- og omsorgsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi uten vedlegg til:

Statens helsetilsyn Postboks 231 Skøyen 0213 OSLO

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

2019 Folkehelseloven. Kommunens tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Søk 